

RESTAURAREA PIESELOR CERAMICE PROVENITE DIN
SĂPĂTURILE SISTEMATICE DE LA HĂRMAN, JUDEȚUL BRAȘOV,
CAMPANIILE 2005-2007

MARY-CLAUDIA MOȚEI*

Situat la câțiva kilometri de Brașov, situl a fost descoperit și cercetat pentru prima dată de către o echipă de arheologi formată din A. D. Alexandrescu, I. Pop și M. Marcu între anii 1961 - 1970 (*A. D. Alexandrescu, 1973, p. 231*). Cercetările au avut ca scop cercetarea zonei care au scos la lumină urme de locuire din epoca neolitică, a bronzului, a fierului, așezări din sec. IV p. Chr. și sec. VII-IX p. Chr., dar și o cetățuie fortificată cu șanț și val de apărare datând din sec. XII.

În vara anului 2005 au fost reluate cercetările arheologice de la Hărman de către o altă echipă formată din Gheorghe Alexandru Niculescu - responsabil (IAB, FIB), Florin Moței, Alexandru Stănescu, Voica Istrate și Claudia Moței (MJI Brașov), Costin Croitoru (MJI Galați) și Dragoș Măndescu (MJI Argeș) (*CIMeC, 2006, p. 172*) și continuate în anii următori (*CIMeC, 2007, p. 173*).

Noile cercetări au avut ca finalitate și descoperirea câtorva obiecte ceramice după cum urmează:

Vas (inv. II 7048) - a fost descoperit în campania 2005 în secțiunea 10, carou 02 la o adâncime de -0,58 m; este specific epocii bronzului (sec. XVIII-XIV), confecționat cu mâna din pastă relativ fină cu degresanți (calcar și mică) și ars în mediu oxidant care îi conferă o culoare preponderent cenușie cu inflexiuni roșietice și negre; în momentul descoperirii se prezenta în stare fragmentară (patru fragmente), (fig. 1).

Oală (inv. II 7045) - a fost descoperită în campania 2006 în S 13, C 11 la o adâncime de -0,85 m; este specifică epocii bronzului (sec. XVIII-XIV), confecționată cu mâna din pastă grosieră cu degresanți (bucăți mici de calcar și mică) și arsă în mediu oxidant care îi conferă culoarea cărămizie pe exterior și neagră în interior; buza și fundul sunt drepte, îi lipsesc umerii de susținere și prezintă două toarte executate în bandă; în momentul descoperirii se prezenta în stare fragmentară (25 fragmente), (fig. 2).

Vas kantharos (inv. II 7187) - a fost descoperit în campania 2007; este specific sec. I a. Chr. - I p. Chr., confecționat la roată din pastă fină și ars în mediu reducător care îi conferă o culoare cenușie; este un vas tip kantharos și prezintă inel de susținere; în momentul descoperirii se prezenta în stare fragmentară (șapte fragmente), (fig. 3).

Cupă (inv. II 7188) - a fost descoperită în campania 2007 în secțiunea S1, carou C 9-10 la o adâncime de -0,60 m; este specifică neoliticului târziu (sec. XVI-lea a. Chr.), confecționată cu mâna din pastă relativ fină și arsă în mediu reducător care îi conferă culoarea cenușie-maronie; buza și fundul sunt drepte, iar sub buză prezintă un umăr; în momentul descoperirii se prezenta în stare fragmentară (34 fragmente), (fig. 4).

Înainte de a proceda la restaurarea acestora, am constatat starea lor de conservare: se prezentau în stare fragmentară, cu depuneri de sol, unele fragmente fiind ușor erodate datorită zăcerii în sol. Nu au fost constatate intervenții anterioare restaurării.

Restaurarea pieselor a început cu înlăturarea depozitelor de pământ, desprăfuirea fragmentelor fiecărei piese în parte prin pensulări ușoare, spălarea cu apă distilată și curățarea lor folosind microscopul și instrumentar de detartraj adecvat. După neutralizare, neevidențiindu-se prezența clorurilor, fragmentele au fost uscate în solvent și liber. A urmat conservarea fragmentelor cu soluție 5% Paraloid B72 și uscarea lor la temperatura mediului ambiant. S-a continuat cu identificarea și asamblarea fragmentelor, care a impus și aplicarea armăturilor din sârmă neferoasă de grosimi diferite, în funcție de piesă (fig. 5a, 6a, 7a, 8a), armături necesare datorită zonelor lacunare mari. Apoi, completarea formei vaselor s-a efectuat cu ipsos colorat în masă cu oxizi de diverse culori în funcție de cerințele fiecărei piese în parte. Uscarea, finisarea și conservarea finală au încheiat procesul de restaurare-conservare.

În urma intervențiilor de restaurare și conservare s-au obținut și dimensiunile celor patru vase:

- Vas (inv. II 7048) - H = 3 cm; D_{\max} = 28 cm; D_g = 25 cm; Gr = 1,5 cm (fig. 5b)
- Oală (inv. II 7045) - H = 30 cm; D_g = 21 cm; D_{\max} = 34 cm; D_f = 13 cm (fig. 6b)
- Vas kantharos (inv. II 7187) - H = 8,6 cm; D_g = 6,2 cm; D_{\max} = 9,3 cm; D_f = 4 cm (fig. 7b)
- Cupă (inv. II 7188) - H = 11,5 cm; D_g = 12 cm; D_{\max} = 12,3 cm; D_f = 6,7 cm (fig. 8b).

În continuare, în funcție de forma de valorificare a acestor piese se recomandă prezervarea lor conform normelor de conservare aflate în vigoare.

LA RESTAURATION DE PIECES CERAMIQUES DECOUVERTES A BRASOV

Résumé:

L'article présente la restauration des quatre vases céramiques découvertes à Hărman - *Groapa Banului* (photo 1, 2, 3, 4).

Les vases ont entrée dans le procès de restauration. Après le nettoyage, assemblage, et conservation initiale ont été réalisée le collage des fragments (photo 5a, 6a, 7a, 8a). Le complètement et la conservation finale des vases a fini le procès de restauration (photo 5b, 6b, 7b, 8b).

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1: Vas (inv. II 7048) înainte de restaurare (foto: F. Moței).

Fig. 2: Oală (inv. II 7045) înainte de restaurare (foto: F. Moței).

Fig. 3: Vas (inv. II 7187) înainte de restaurare (foto: F. Moței).

Fig. 4: Cupă (inv. II 7188) înainte de restaurare (foto: T. Simon).

Fig. 5: Vas (inv. II 7048) în timpul (a) și după restaurare (b); (foto: T. Simon).

Fig. 6: Oală (inv. II 7045) în timpul (a) și după restaurare (b); (foto: T. Simon).

Fig. 7: Vas (inv. II 7187) în timpul (a) și după restaurare (b); (foto: T. Simon).

*Fig. 8: Cupă (inv. II 7188) în timpul (a) și după restaurare (b);
foto: T. Simon (a), C. Moței (b).*